

Virág Csaba (1933 – 2015)

Néhány nappal ezelőtt múlt 5 éve, hogy 82 éves születésnapját követően elhunyt Virág Csaba (1933. május 12 – 2015. május 31) építész, egyetemi tanár, akinek életművét, illetve néhány, életművét meghatározó megépült épületét álesztétikai, vagy csak ingatlanbirtoklási megfontolásokból el szeretnének tüntetni. Nem először mozdult meg az építésztársadalom, a Budai Várban, a Levéltár mellé épített, korának legkorszerűbb anyagait és technológiáit felhasználó Országos Villamos Teherelosztó (1979) fennmaradása érdekében. Még a tervező Virág Csaba életének utolsó éveiben több vázlatban mutatta az épület korszerűsíthetőségét, időállóságát, akkor eredménnyel. A karbantartás hiányosságai és az épület eredeti funkciójának szükségtelenné válása miatt, már néhány éve is szóba került a lebontás, de az akkori tiltakozás eredményesnek bizonyult, a tiltakozás ma is megismétlődik, de ki tudja ez a mostani milyen eredménnyel zárul. Többen javasolják az épület architektúrájának megtartása mellett korszerű anyagok beépítését, új funkció keresését. (Ötlet is van bőven) Ugyanakkor Virág Csaba másik emblematikus épülete is lebontásra van ítélve. Az építész minden tudását, precizitását beleadta balatonfüredi Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság Jacht Klub és Sportszállása (1979) megalkotásába, amely, azóta is szolgálta a vitorlázókat, és amely most útjában van az új tulajdonosok fejlesztési szándékainak. Utolsó hírem, hogy néhány motívumot az eredetiből talán meghagynak.

Virág Csaba különleges építész és különleges ember volt, kilógott a korabeli építész társadalomból, mindig előttük járt, a legmodernebb, legkorszerűbb anyagokat, technológiákat alkalmazta, merész formavilága volt, de nem tévesztette el a kötelező sorrendet, amit Pogány Frigyes professzortól tanultunk: anyag, szerkezet, funkció, forma. Fantasztikus keze, kiemelkedő rajzkészsége volt. Építész munkatársa Z. Halmágyi Judit emlékeztetett búcsúztatóján kedvenc idézetére, Periklész mondására „a szabadság titka a bátorság”, de mindenkor tudott alkalmazkodni megbízója elvárásaihoz is. Virág Csabával több munkán dolgozhattam együtt, ő a tervező, a megbízót képviselte, és aki saját elképzelései mellett elfogadta a kivitelezői észrevételeket is. Az MTI naphegyi épületén hónapokig dolgoztunk együtt, a LIFT FORM technológiát kívántuk alkalmazni, erre kellett kialakítani a teherhordó szerkezetet, sajnáltam, mikor mégis más vállalat kapta meg a kivitelezését. Nem így volt az MTV 4-es Stúdiójánál, vagy az Óbudai Stúdiónál (1991), ezeket a tervezővel egyetértésben építette fel a Középületépítő Vállalat. Ez utóbbinál elfogadtuk a Grand Canyon-nak becézett több szintes belső folyosót, melyet az akkori, még kezdetleges technikai tudással gipszkartonból építettünk meg. Később már a kivitelező vállalat irányítójaként és tervezői megbízóként együtt valósítottuk meg a Lauder Alapítványi Iskolát is, amelyet éppen az idén 30 éve alapítottak és új otthonukba rá hat évvel 1996-ban költöztek.

Egy építész és alkotásai sorsát nézve szomorúan kell megállapítani, hogy a már nem csak a korábbi korok építészetének nincs becsülete, a műemlékvédelem csak akkor működik, ha nem áll útjában a mai befektetők szándékainak, haszonlesésének, de ugyanez a sors vár a közelmúlt építészetére is, nincs védelem, tekintély és megbecsülés.